

V Kódexe CCEO, o ktorom sme hovorili v minulom čísle, a ktorým sa riadi aj naša cirkev, nájdeme jeden veľmi dôležitý pojem – „*cirkev sui iuris*“. Tento pojem sa nezvykne prekladať, ale pre naše jednoduchšie pochopenie ho môžeme preložiť ako „*cirkev svojho práva*“. CCEO o Cirkvi sui iuris hovorí nasledovne: *Spoločenstvo kresťanov spojené hierarchiou podľa práva ktorú ako sui iuris výrazne alebo mlčky uznala najvyššia cirkevná autorita sa nazýva cirkvou sui iuris*. Po príklad toho, čo to znamená, nemusíme chodiť ďaleko. Jedným z výročí, ktoré tento rok v našej cirkvi slávime, je výročie 10 rokov od zriadenia Gréckokatolíckej Prešovskej Metropolitnej Cirkvi sui iuris na Slovensku. Čo to znamená v praxi? Keď sme si hovorili o tom, že Katolícku cirkev tvorí 24 cirkví, ktoré spravuje pápež, to že sme cirkev sui iuris znamená, že naša Gréckokatolícka cirkev na Slovensku je jednou z týchto 24 cirkví a spravuje ju metropolita – Ján Babjak. Teda okrem nás existuje ešte 23 katolíckych cirkví (1 západná – rímskokatolícka a 22 východných). Na záver môžeme dodať, že metropolita východnej katolíckej cirkvi má väčšie právomoci ako metropolita na západe, keďže je hlavou konkrétnej cirkvi.

Pripravil o. Peter Šturák ml.

FARSKÉ OZNAMY

◆ Modlitby matiek budú v pondelok 23. a 30. apríla večer. Telocvičňa na ZŠ Prostějovská bude v tie isté dátumy. Modlitby mužov v sakristii a biblická škola v chráme budú v utorok 24. apríla večer. Návnik zboru bude v stredu 25. apríla a 2. mája večer. Tichá adorácia s Korunkou k Božiemu milosrdenstvu a požehnaním bude vo štvrtok 26. apríla a 3. mája (s osobným požehnaním) v čase 19:00 - 21:00 hod. Stretko na fare bude v piatok 27. apríla a 4. mája o 16:15 hod. Kantorská škola bude v piatok 27. apríla po detskej sv. liturgii a 4. mája večer bude stretnutie detí pripravujúcich sa na prvú sv. spoveď a ich rodičov.

◆ V pondelok 23. apríla máme sviatok sv. Juraja Divotvorcu. Sv. liturgie budú ako zvyčajne o 6:30 a 18:00 hod.

◆ V stredu 25. apríla máme sviatok Polovice Päťdesiatnice. Sv. liturgie budú ako zvyčajne o 6:30 a 18:00 hod.

◆ Vo štvrtok 26. apríla bude po večernej sv. liturgii večeradlo obetované za kňazov pred Najsvätejšou Eucharistiou.

◆ Prvopiatkový týždeň bude v termíne 30. apríl - 4. máj. Pristúpiť k sv. zmierenia a pokánia môžete pred sv. liturgiami ráno i večer. Na prvý piatok 4. mája bude celodenná adorácia podľa rozpisu a Korunka k Božiemu milosrdenstvu s modlitbami žalmov o 15:00 hod. Pri oboch sv. liturgiách bude zvonček na podporu práce s deťmi a mladými farnosti.

◆ V utorok 1. mája sa uskutoční Turistický deň Prešovskej archieparchie s metropolitom Jánom v Zámutove. Doprava je spoločným autobusom. Cestovné bude hrazené farnosťou. Preto pozývame nielen deti a mladých, ale aj celé rodiny zúčastniť sa tohto dňa. Bližšie informácie budú včas oznámené.

◆ V nedeľu 6. mája bude zbierka na dokončenie stavby vo farnosti Vyškovce. Záujemcovia o pomoc pri zbierke sa môžu zapísať vzadu na papier.

◆ Fatimská sobota je 5. mája. O 17:00 hod. bude mariánske večeradlo.

o. Peter Kačur

Ježiš - odborník na ľudské trápenie

V jednej uzavretej miestnosti sa nachádzalo päť gitár, ktoré žili svojím obvyklým životom. Raz vošiel do miestnosti mladý muž, vzal do ruky jednu gitaru a začal ju ladiť. Niektoré struny pritom naťahoval a iné povoľoval. Bola to namáhavá práca, pri ktorej gitara nariekala bolesťou.

Jednej sa podarilo schovať sa za kreslo. Muž, ktorý gitary ladiť, nebral ohľad na ich nariekanie, prechádzal od jednej gitary k druhej a ladiť ich. Pritáhoval a povoľoval struny a tak ich všetky postupne naladil. Nevšimol si však schovanú gitaru. Potom z miestnosti odišiel a zanechal v nej štyri naladené gitary a jednu rozladenú.

Jedného dňa vstúpili do miestnosti muzikanti, aby vzali gitary na koncert. Vyskúšali ich a zistili, že štyri naladené gitary vydávajú krásny zvuk. Ale keď vzal muzikant do ruky piatu gitaru, počul príšerný zvuk podobný žabiemu kvákanu. A tak nechal gitaru bokom. Rozladenej gitary sa zmocnila hlboká depresia a začala nariekať nad svojím osudom: „*Ach, ja nešťastná, som jediná, ktorú vynechali. Celý svoj život som bola nešťastná, vždy ma iba odmietali a odstrkovali.*“ A reptala na každého, pretože k nej boli všetci zlí.

Toto by mohli byť slová, ktoré by sme mohli vložiť do úst ochrnutého z dnešného evanjelia. Sám vraví: „*Pane, nemám človeka, čo by ma spustil do rybníka, keď sa zvíří voda. A kým sa ta sám dostanem, iný ma predíde.*“ (Jn 5, 7) Možno by mal mať právo byť na-

hnevaným a pesimistickým. Veď bol chorý už tridsaťosem rokov. Tridsaťosem rokov nevie, čo je to chodiť. Nepozná silu uzdravenia. Vidí okolo seba ľudí, ktorí prichádzajú chorí a odchádzajú uzdravení. Rok čo rok tá istá situácia. A trvá to už tak dlho.

Do tejto situácie prichádza Kristus, ktorý si ho všima a vraví mu: „*Vstaň, vezmi si lôžko a chod!*“ (Jn 5, 8) A ochrnutý zrazu ochrnutým nebol. Zázračne ozdravel. Nepotreboval vodu, nepotreboval iného človeka. Stačil mu sám Ježiš.

Drahý brat a drahá sestra, sám Kristus by mal stačiť na všetky naše situácie, ktoré prežívame. Sám Kristus chce vstúpiť do našich životov, aby nám povedal, aby sme vstali a zanechali svoje choroby či beznádej. Sám Kristus dnes skrze tohto ochrnutého hovorí, že On má moc nad akúkoľvek inú moc. Je to moc jeho slova. Sám Kristus prichádza, aby nás naladil a nádherne rozozvučal. Občas sa však zvykneme schovávať, lebo sa bojíme, že „*ladenie*“ bude bolestivé.

Môžeme byť naladenou gitarou v rukách odborníka, ale môžeme byť aj gitarou, ktorá vydáva žalostné zvuky a schováva sa za kreslo. Môžeme byť gitarou v rukách Pána, nášho odborníka - ladiča, ktorý nám občas spôsobí bolesť až k slzám. Možno si neuvedomujeme, že toto utrpenie si Pán - ladič nepraje, ale že je preňho len prostriedkom k tomu, aby sme vydávali harmonické zvuky.

o. Peter Kačur

LITURGICKÝ PROGRAM

Pondelok, 23. apríl
Svätý veľkomočeník, triumfátor a divotvorca Juraj
 06:30 csl. sv. lit. (HP 218, 367); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 203, 352); Ap. zač. 24 (Sk 10, 1 – 16); Jn zač. 24 (6, 56 – 69)

Utorok, 24. apríl
 Svätý mučeník Sáva Stratilat
 06:30 sl. sv. lit. (PZ 203); 18:00 csl. sv. lit. (HP 218); Ap. zač. 25 (Sk 10, 21 – 33); Jn zač. 25 (7, 1 – 13)

Streda, 25. apríl
Polovica Päťdesiatnice. Svätý apoštol a evanjelista Marek.
 06:30 csl. sv. lit. (HP 220, 369); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 205, 353); Ap. zač. 34 (Sk 14, 6b – 18); Jn zač. 26 (7, 14 – 30)

Štvrtok, 26. apríl
 Svätý hieromučeník Bazil, amázijský biskup
 06:30 sl. sv. lit. (PZ 205); 18:00 csl. sv. lit. (HP 220); Ap. zač. 26 (Sk 10, 34 – 43); Jn zač. 29 (8, 12 – 20)
 18:45 Večeradlo obetované za kňazov

Piatok, 27. apríl
 Svätý hieromučeník Simeon, Pánov príbuzný
 06:30 csl. sv. lit. (HP 220); 17:30 sl. sv. lit. (PZ 205); Ap. zač. 27 (Sk 10, 44 – 11, 10); Jn zač. 30 (8, 21 – 30)

Sobota, 28. apríl
 Svätí apoštolí Jasón a Sósipatros
 06:30 csl. sv. lit. (HP 220); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 205); Ap. zač. 29 (Sk 12, 1 – 11); Jn zač. 31 (8, 31 – 42a)

Nedeľa, 29. apríl
Piata nedeľa po Pasche – o Samaritánke
 08:00 csl. sv. lit. (HP 220, 221); 10:00 sl. sv. lit. (PZ 205, 206); Ap. zač. 28 (Sk 11, 19 – 26, 29 – 30); Jn zač. 12 (4, 5 – 42)
 17:00 Večiereň

Pondelok, 30. apríl
 Svätý apoštol Jakub, brat svätého Jána Teológa
 06:30 csl. sv. lit. (HP 220, 371); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 205, 355); Ap. zač. 30 (Sk 12, 12 – 17); Jn zač. 32 (8, 42 – 51)

Utorok, 1. máj
 Svätý prorok Jeremiáš
 06:30 sl. sv. lit. (PZ 205); 18:00 csl. sv. lit. (HP 220); Ap. zač. 32 (Sk 13, 13 – 24); Jn zač. 18 (6, 5 – 14)

Streda, 2. máj
 Zakončenie prepolozenia
 06:30 csl. sv. lit. (HP 220); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 205); Ap. zač. 34 (Sk 14, 6b – 18); Jn zač. 26 (7, 14 – 30)

Štvrtok, 3. máj
 Odchod do večnosti prepodobného otca Teodóza, igumena Pečerského monastiera.
 06:30 sl. sv. lit. (PZ 206); 18:00 csl. sv. lit. (HP 221); Ap. zač. 35 (Sk 14, 20b – 27); Jn zač. 35a (9, 39 – 10, 9)

Piatok, 4. máj
 Svätá mučenica Pelágia. **Prvý piatok.**
 06:30 csl. sv. lit. (HP 221); 17:30 sl. sv. lit. (PZ 206); Ap. zač. 36 (Sk 15, 5 – 34); Jn zač. 37 (10, 17 – 28a)

Sobota, 5. máj
 Svätí apoštolí Jasón a Sósipatros. **Fatimská sobota.**
 06:30 csl. sv. lit. (HP 221); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 206); Ap. zač. 37 (Sk 15, 35 – 41); Jn zač. 38 (10, 27 – 38)
 17:00 Mariánske večeradlo

Nedeľa, 6. máj
Šiesta nedeľa po Pasche – o slepom
 08:00 csl. sv. lit. (HP 224); 10:00 sl. sv. lit. (PZ 208); Ap. zač. 38 (Sk 16, 16 – 34); Jn zač. 34 (9, 1 – 38)
 17:00 Večiereň

o. Peter Šturák ml.

 - zdržanlivosť od mäsa

200. VÝROČIE PREŠOVSKÉJ EPARCHIE

Nástupcom Jána Bradáča na mukačevskom biskupskom stolci sa stáva Andrej Bačinský (1773-1809), ktorý sa veľmi zaslúžil o osamostatnenie mukačevskej eparchie. Narodil sa v Beňatine v Užhorodskom dištrikte 14. novembra 1732, v kňazskej rodine. Študoval v Užhorode, filozofiu a teológiu v Trnave, ktoré ukončil doktorátom posvätnéj teológie.

V roku 1756 bol vysvätený za kňaza v Mukačeve a v roku 1773 za biskupa vo Viedni. V Užhorode založil učiteľský ústav, vydal rusínsky katechizmus a založil knižnicu. Jeho zásluhou biskupstvo, ktoré viedol 36 rokov sa upevnilo a nadobudlo veľkého rozkvetu. V tomto období, teda v roku 1773 sa uskutočnila vo Viedni synoda gréckokatolíckych biskupov z Uhorska. Na nej sa zúčastnili tri skupiny gréckokatolíkov v bývalom Uhorsku, vrátane Chorvátska, ktorí pochádzajú z troch únií:

1. Chorváti, pochádzajúci z únie v Chorvátsku roku 1611.
2. Rumuni, pochádzajúci z únie v Sedmohradsku roku 1698.
3. Rusíni a Slováci, z Užhorodskej únie r. 1646.

Na tejto synode sa jednalo o dôležitých otázkach, čo sa týka napr. kníh a revízie textov, cenúry kníh, ďalej o zmenšení počtu verejných sviatkov, cirkevných taxách a podobne. Za účinkovania biskupa Andreja Bačinského bol zriadený vo Viedni v roku 1774 cisársky generálny gréckokatolícky seminár pre všetky gréckokatolícke diecézy na území Rakúsko-Uhorska.

Ďalej v roku 1775 preniesol sídlo biskupstva z Mukačeva do centrálného mesta Užhorodu. Následne v roku 1778 založil v Užhorode bohoslovecký seminár. Za jeho pôsobenia boli nariadením cisára Jozefa II. v roku 1787 odovzdané do správy Mukačevskej eparchie gréckokatolícke farnosti na Spiši, ktoré od roku 1651 spravovala Spišská Kapitula.

Mukačevská eparchia za biskupa Andreja Bačinského bola veľmi rozsiahla, o čom svedčia aj štatistické údaje z rokov 1804-1806 /viď tabuľka/:

Táto jej rozľahlosť nedovoľovala dôkladne spravovať tak veľké množstvo farností. Na základe rozhodnutia maďarskej kráľovskej kancelárie zo dňa 27. júla 1787 bola eparchia rozdelená na 3 vikariáty:

1. Maramorošský - východná časť eparchie,
2. Satmarský - Zatisie,
3. Košický - západná časť eparchie.

Od toho času sa čoraz viac ukazovala potreba ustanoviť nové biskupstvo. A skutočne za krátky čas z mukačevskej eparchie bola vyčlenená a zriadená prešovská eparchia.

(koniec 7. časti)

Spracoval diakon R. Hreňo podľa knihy *Prierez dejinami Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku* od prof. P. Šturáka

P	č	Počet obyv. r.1804	Zúpy	Arcidiekaná ty r. 1806	Fary	Filie: 1806	Kňazi: 1806	Počet gr. kat. 1806
1		145 125	Abovskoturianska Berezská	1	22	232	22	19 602
2		79 217	Bonsodská	1	76	171	71	50 388
3		125 141	Maramorošská	1	10	121	10	10 035
4		99 682	Šarišská	1	130	51	127	106 924
5		150 833	Szabolcská + oppid. Hajdu	1	71	260	70	50 898
6		142 709	Szatmárska	1	38	110	37	29 682
7		166 389	Spišská	1	129	108	130	90 196
8		115 538	Generská	1	19	93	18	22 336
9		32 672	Ugocská	1	31	37	30	23 291
10		76 702	Užská	1	68	147	67	49 266
11		222 889	Zemplínska	1	130	340	122	89 345
		1 358 852	Spolu:	11	724	1660	705	541 963

Tabuľka č. 2. Mukačevská eparchia za biskupa Andreja Bačinského

Prameň: Kalendár gréckokatolíka 1970, Prešov 1970, s. 38.

